

Foaiia românească

Vineri
18 septembrie
1998

Anul I
Nr. 38

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

Au început lucrările de realizare a noului centru cultural românesc

Construirea unui nou centru instructiv-educativ românesc la Giula a început în anul 1979. Condițiile financiare de atunci nu au făcut posibilă numai o edificare treptată a noului centru școlar. Astfel, în prima fază a fost ridicată clădirea liceului și a școlii generale cu 12 clase, deși încă atunci atât specialiștii, cât și cei interesați au ridicat problema unui nou cămin de elevi.

Necesitatea căminului s-a impus din faptul că o mare parte a elevilor de liceu și a celor de școală generală au fost (și sînt) copii proveniți din familii din comunele populate și de români din împrejurime și din localități mai îndepărtate. Proiectanții primei faze a centrului de învățămînt au luat în considerare acest fapt, și în complexul construcției au și fixat locul viitorului cămin.

La începutul anilor '90 însă s-a lansat o acțiune care și-a propus ca scop construirea unui centru cultural românesc la Giula, în cartierul numit Orașul Mare Românesc, lângă Liceul „N. Bălcescu”. Primăria a asigurat sprijinul pentru transpunerea în realitate a planului. Ministerul Culturii și al Învățămîntului Public de atunci a asigurat 10 milioane de forinți pentru concursul de proiectare. În a doua fază s-au asigurat 50 de milioane forinți pentru exproprierea terenului. Planurile de construcție au devenit publice, pe tema acestora s-au

convocat mai multe foruri cetățenești și întâlniri cu părțile interesate.

După cum am mai informat cititorii noștri, în prima parte a construcțiilor se va realiza un cămin de elevi cu unitățile de deservire necesare, care vor fi prevăzute, printre altele, cu 10 camere de câte două paturi pentru oaspeți, o sală de spectacole, deci se va realiza o clădire cu funcții multiple.

Lucrările de construcție au început în luna septembrie a acestui an, fiind executate de firma BAEV din Békéscsaba. La ora

actuală, pe terenul de construcție se lucrează la nivelarea și turnarea cu beton a fundației.

Conform normelor de concurs, lucrările care ating 390 milioane de forinți se vor termina în toamna anului viitor.

Luînd în considerare importanța construirii acestui obiectiv instructiv-cultural de naționalitate română, ținem să informăm în permanență cititorii săptămînalului nostru despre mersul lucrărilor, așadar vom reveni asupra temei.

- tj -

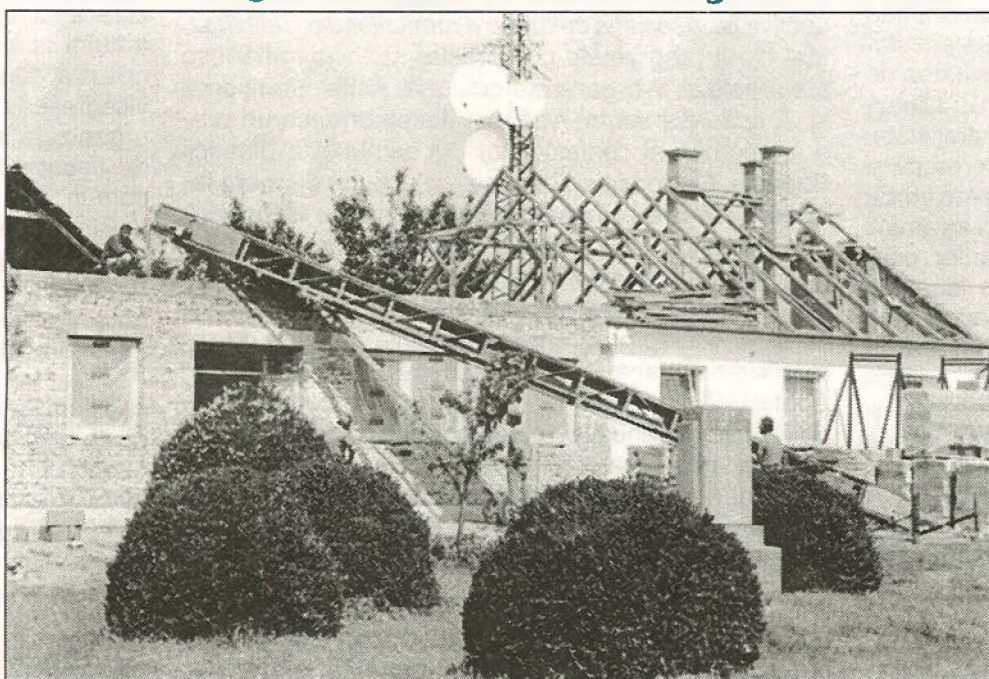
Din reconstrucție-construcție

Cu câteva luni în urmă am informat cititorii noștri despre lucrările de construcție a unei noi aripi la clădirea Primăriei din Chitighaz. Planul anterior al Consiliului comunal a fost unul de reconstrucție, însă pe parcurs (mai ales în urma examinării fundației) specialiștii au ajuns la constatarea, că pe de o parte, clădirea în forma ei existentă este periculoasă, pe de altă parte, reconstrucția nu ar fi rentabilă și ar pretinde o realizare tehnică complicată. Astfel, s-a propus, mai ales din punct de vedere economic, construirea unei noi clădiri.

Vizitînd recent Primăria din Chitighaz, m-am interesat în ce stadiu se găsește la ora actuală construcția. Informatoarea mea, Ana Sztán, referentă principală la secția tehnică, mi-a stat la dispoziție cu înșirarea și prezentarea multor detalii.

- Investiția se va realiza în două etape, prima fiind încheiată cu construirea parterului - pînă la sfîrșitul anului 1998. A doua etapă va consta în realizarea etajului, în anul viitor. Cu puțin înainte zidarii au terminat cu lucrările din parter, iar acum au început lucrările legate de ridicarea etajului. În cele ce urmează pregătim șantierul de construcție pentru iernare, ca lucrările să poată fi continuate fără întrerupere, indiferent de anotimp. Spre mulțumirea noastră, cu siguranță că vom reuși să terminăm cu prima fază, conform termenului fixat.

Lucrările se desfășoară sub direcția arhitectului Béla Kónya, care este conducătorul tehnic responsabil al întregii construcții. Iar muncile se realizează cu angajați de folos obștești ai Primăriei.

Ne străduim să facem economisiri cît mai mari, să realizăm investiția pe cît se poate de rațional. Corespunzător acestei strădăni am reușit să folosim în diferitele faze ale construcției și întregul material de construcție recuperat în urma dărîmării unor clădiri vechi din proprietatea Primăriei.

În continuare am rugat-o pe referenta Ana Sztán să ne descrie proiectul interior al noii clădiri.

- Parterul noii primării va corespunde unor funcții multiple. În primul rînd, aici se va deschide o sală de consfătuire, o sală

matrimonială, o sală de așteptare pentru solicitanți și un bloc social. La etaj vor fi amenajate birourile angajaților și încă o sală de consfătuire.

Pe foile proiectului mi s-a arătat și locul stabilit (lîngă intrare) pentru parcare automobilelor - în parte cu un garaj acoperit. Tot din plan s-a conturat că noua clădire e construită direct de sertarul pom-pierilor, ceea ce va produce un ansamblu arhitectural unitar, cu o singură fațadă, ceea ce va contribui la înfățișarea estetică a Primăriei.

- anra -

Ediție specială:

„Magazinul Vîrstnicilor”

În ziua de 1 octombrie, în întreaga lume îi sărbătorim pe cei bătrîni. Această tradiție a început doar din 1991, cînd Organizația Națiunilor Unite a decis ca prima zi a lunii octombrie să fie dedicată generației celor mai în vîrstă.

În conformitate cu această tradiție, Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare - care de aproape doi ani difuzează lunar o emisiune de 30 de minute consacrată vîrstnicilor - plănuieste acum, ca la 1 octombrie să cinstească ascultătorii din această generație cu o ediție specială a Magazinului Vîrstnicilor. Această emisiune va cuprinde în primul rînd mesaje și dedicații muzicale.

Stimați Cititori, stimați Ascultători!

Redactorii așteaptă scrisorile, telefoanele Dumneavoastră, în care cereți muzică populară, muzică clasică sau ușoară pentru părinții și bunicii Dvs. Bine-nțeles, dăm curs și dorințelor vîrstnicilor, a aceluia cărora le este consacrat magazinul.

Dorințele muzicale Vă rugăm să le trimiteți pe adresa noastră:

Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare

Seghedin, cod 6720, str. Stefánia nr. 7.

Telefon: (62) 477-377, interior 21.

Fax: (62) 326-310.

E-mail: mrrt.szeged@deltav.hu

Cereți melodia preferată, iar noi o vom transmite!

Și: nu uitați să ascultați emisiunea specială a Magazinului Vîrstnicilor, la 1 octombrie, la ora 11.00, respectiv seara, de la ora 19.00, în Ziua Mondială a Vîrstnicilor.

S-a înființat:

Clubul pensionarilor români din Giula

La începutul lunii septembrie, la sediul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria s-a ținut ședința de constituire a Clubului pensionarilor români din Giula.

În prima parte a consfătuirii, cei întruniți au urmărit materialul informativ întocmit de Petru Silaghi, despre condițiile și motivele înființării, ca apoi, în continuare, să fie dezbătut proiectul de statut.

Cei doisprezece membri fondatori au convenit ca noul club să-i atragă pe toți cei interesați, sub forma unei comunități înregistrate, ca persoană juridică cu buget separat.

În continuarea ședinței constitutive, membrii întruniți l-au însărcinat pe Petru Silaghi să coordoneze munca organizatorică pînă la următoarea ședință a clubului, care va fi convocată în viitorul apropiat și la care sînt invitați și așteptați peste cincizeci de pensionari din orașul Giula.

În pragul noilor alegeri locale:

Succesele, greutățile, problemele activității din cei patru ani

După adoptarea, în anul 1993, a *Legii privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice*, la alegerile locale din 1994 au fost alese – în conformitate cu Legea – și autogovernările minoritare. În acele localități (sate, comune și orașe) în care trăiesc și cetățeni de naționalitate română, alegerile s-au soldat cu succes, înființându-se în total 12 autogovernări minoritare locale. Peste câteva săptămâni, mai exact, la 18 octombrie a.c., în Ungaria vor avea loc noi alegeri

locale și, evident, și minoritare, expirând mandatul autogovernărilor alese cu patru ani în urmă.

Acum, în pragul noilor alegeri, ne-am adresat reprezentanților autogovernărilor minoritare românești, cu scopul de a afla răspuns la întrebările de mai jos. În acest fel dorim să dăm publicității rezultatele obținute, problemele cu care s-au confruntat autogovernările minoritare în cursul celor patru ani lăsați în urmă.

1. Care au fost țelurile primordiale pe care autogovernarea și le-a trasat la începutul ciclului electoral? Cum a reușit sau nu realizarea acestora?

2. Cum considerați procesul formării relațiilor dintre autogovernare și organizațiile civile din localitate? A reușit consolidarea coeziunii românimii din localitate? Dacă da: cum și în ce mod, dacă nu: de ce?

3. Cum apreciați activitatea A.Ț.R.U. în general și respectiv relația autogovernării minoritare locale cu cea pe țară în special?

Gheorghe Grósz

(Békéscsaba)

1. Înainte de toate: vreau să accentuez că autogovernarea minoritară, ca atare, este o instituție juridică absolut nouă, fără experiențe în mecanismul administrației publice. Evident că în elaborarea țelurilor noastre primordiale am pornit pe de-o parte de la sarcinile și competențele autogovernărilor minoritare locale care figurează în *documentul de bază*, în *Legea privind drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria*, iar pe de alta: de la situația specifică a românilor din reședința de județ. Ținând cont de toate acestea, scopul nostru principal nu putea fi altul decât apărarea și reprezentarea intereselor populației române din oraș, apoi, asigurarea condițiilor de cultivare și folosire a limbii materne, conservarea, promovarea și dezvoltarea valorilor noastre culturale. În același timp, *ne-am căutat locul* în relația autogovernare orășenească – autogovernare minoritară. Sînt convins că am reușit să contribuim și la dezvoltarea relațiilor dintre orașul nostru – în general, și a autogovernării minoritare ro-

mâne cu diferite localități și instituții din România – în special.

2. Una dintre sarcinile autogovernării minoritare române a fost menținerea și adîncirea relațiilor cu organizațiile civile, care, de altfel, au asigurat prin voturile membrilor acestora, posibilitatea înființării autogovernării noastre minoritare. În acest context trebuie menționate relațiile bune cu *Uniunea Românilor din Békéscsaba*, cu care am organizat o serie de acțiuni culturale comune. La fel, ne-a reușit întărirea relațiilor – firește respectînd autonomia ei – și cu Biserica ortodoxă, și, nu în ultimul rînd, cu creștinii ortodocși din oraș. Ca un rezultat al acestei conlucrări vii poate fi consemnată resințirea bisericii, în 1995, după lucrări temeinice de renovare, precum și instalarea preotului **Teodor Marc**, în luna martie a acestui an. Tot la capitolul relațiilor cu organizațiile civile le-aș aminti pe cele întreținute în permanență și cu mass-media. *Foaia românească* și *Redacția în limba română a Radiodifuziunii Maghiare din Seghedin* a publicat sistematic și detaliat activitatea noastră, iar *Emisiunea Ecranul nostru a Televiziunii Maghiare* a informat ocazional

despre acțiunile noastre. În același timp pot afirma că și relațiile cu celelalte mijloace de informare din județul Bichiș (cele două cotidiene, posturile locale de radio și TV) sînt bune și „la zi”.

Consider că toate acestea – și n-aș vrea să fiu greșit înțeles – au pretins foarte multe eforturi, muncă organizatorică permanentă și, nu în ultimul rînd, slujirea cauzei acelora care ne-au ales cu patru ani în urmă.

3. În privința activității A.Ț.R.U. și a relațiilor cu autogovernarea minoritară română din Békéscsaba mă exprimă doar pe scurt, deoarece noi ne aflăm într-o situație specifică. La ce mă refer aici? Înainte de toate la faptul că din cei *cinci* membri ai autogovernării noastre, *patru* sînt și membri în Adunarea generală a A.Ț.R.U. și *doi* sînt și membri ai Prezidiului. Deci, în acest context se poate vorbi despre o colaborare permanentă, aproape obligatorie. În altă ordine de idei trebuie să evidențiez totuși că dincolo de manifestările culturale locale am organizat, în repetate rînduri, și împreună cu A.Ț.R.U. acțiuni la nivel național, pe țară, ca de exemplu Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, concursul de povestire pentru tineretul școlar și altele.

Alexandru Finna

(Chitighaz)

1. Chiar de la formarea *Autogovernării minoritare române din Chitighaz*, noi, membrii acesteia am susținut că activitatea depusă pentru susținerea identității, pentru păstrarea culturii, a tradițiilor a avut deja un trecut, o tradiție. (Mulți am colaborat și anterior în această activitate.) Scopurile noilor organizații sînt asemănătoare: am vrut și vrem să lucrăm pentru românimea din localitățile noastre. Însă odată cu apariția acestor noi forme a apărut și un nou domeniu: posibilitatea de a ridica cauza românimii (și) pe plan politic. Cu această posibilitate s-a întregit, s-a lărgit sfera de activitate, au sporit forurile competente. Iar prin asta cred că și oamenii au observat și au simțit mai clar că este vorba despre ei, se lucrează pentru ei. În acest sens aș aminti doar întîlnirea la Chitighaz a primarilor, notarilor, conducătorilor autogovernărilor minoritare din localități populate și de români, primirea unor funcționari de stat, vizita ministrului justiției din România, întîlnirea cu ambasadorul României din Budapesta. Deci, politica pentru naționalitatea română și-a mărit ponderea, deși pe plan comunal nu a fost nevoie de a se face politică în mod mai accentuat. Patru membri din autogovernarea minoritară sîntem concomitent și membri în consiliul autogovernării locale. Ca urmare a bunei colaborări și conform legii, am primit din partea Primăriei un

sediu, pentru folosință pe un termen de lungă durată, care va funcționa totodată și ca o casă de întîlnire a românimii din loc.

Singura problemă este că fondurile financiare sînt centralizate, și ne-ar fi necesar mai mulți bani pentru o funcționare cît mai eficientă, ca să nu ne bazăm doar pe concursuri.

2. Aproape din clipa organizării susținem relații strînse și avem o colaborare foarte sănătoasă și productivă cu *Asociația culturală a românilor din Chitighaz*. Mai toate programele cu caracter specific românesc s-au realizat în organizare comună. Astfel, tradiționala *Zi culturală ecumenică*, din decembrie, ca un program comun al confesiunilor din comună: a Bisericii Baptiste, Ortodoxe și Catolice – o acțiune de mare interes, care are o însemnătate hotărîtoare în coeziunea românimii din localitate. În întărirea identității au o însemnătate considerabilă și relațiile cu populația de naționalitate română din alte localități. În șirul acestora să amintesc programele, întîlnirile comune cu românii din Otlaca-Pustă, Békéscsaba, Micherechi, Apateu, Giula (atît legat de programele corale, cît și de balurile românești ori alte programe culturale). Unele sînt noutățile acestor patru ani. Am încercat să protejăm și generațiile tinere, deși în acest domeniu sîntem încă la primii pași. (Grădinițelor și școlii românești le-am putut oferi doar un ajutor modest.)

Autogovernarea minoritară locală a încercat să-și creeze și să-și adîncească colaborarea cu toate formele existente ale românimii, inclusiv și cu Biserica Ortodoxă și Baptistă.

3. *Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria* este un nou for cu sarcini de ucenicie. Scopurile asumate, drept urmare a înființării A.Ț.R.U., a încercat să și le împlinească cu cinste. Munca acesteia și relația cu autogovernarea minoritară a noastră o consider de asemenea bună. Am avut posibilitatea să contribuim la această activitate și noi, autogovernarea noastră delegînd un membru în Prezidiu și dînd un vicepreședinte al A.Ț.R.U. În cazul programelor pe țară, organizate la Chitighaz, A.Ț.R.U. a fost reprezentată de fiecare dată, uneori fiind chiar și un organizator comun.

Cred că una dintre sarcinile cele mai importante din viitor ale A.Ț.R.U. va fi ca să popularizeze acțiunile și organizațiile naționalității române, ca ele să devină și mai cunoscute pentru populația majoritară din Ungaria. În privința relației cu România întregind sfera țelurilor cu strădania de a deveni o adevărată putere de coeziune și de legătură dintre cele două țări. Inaugurarea festivă a noului sediu din Giula cred că va fi începutul unei etape importante. De acum înainte vom avea un loc potrivit pentru primirea oricărei delegații la nivel înalt, un loc demn pentru activitatea acestui for central.

Angyelko Tompan

(Bătania)

1. De cînd s-a înființat Autogovernarea minoritară română din orașul nostru, continuăm cu activitățile noastre specifice românești, colaborînd – ca și pînă acum – cu celelalte instituții și foruri cu caracter românesc: cu școala și biserica, cu grădinița de copii și cu Asociația culturală. Mai mult chiar: programele noastre le planificăm în concordanță, împreună cu aceste comunități. Iar în altă privință, avem legături foarte bune și cu Autogovernarea orășenească, cu Primăria. Tocmai în acest fel realizăm și noi legătura cu România, cu localitățile înfrățite Lipova și Pecica. Fondurile care

ne stau la dispoziție sînt destul de restrînse, totuși cu ele sprijinim școala, corul de femei și Asociația, împărțindu-le „frățeste”.

Autogovernarea minoritară este o formă organizatorică tînără, ca atare în multe cazuri nu sînt clar conturate competențele noastre. În orice caz, noi încercăm să întărim conștiința, spiritul de identitate, să păstrăm tradițiile românești locale.

Mai trebuie să accentuăm că Autogovernarea orășenească ne-a cerut în repetate rînduri părerea, mai ales atunci cînd a fost vorba despre anumite chestiuni cu caracter de minoritate.

2. Autogovernarea noastră colaborează în mod permanent cu organizațiile civile tradiționale, fără de care

nici n-am putea funcționa, ajutîndu-ne, completîndu-ne reciproc. Împreună am organizat Ziua culturală, împreună facem excursii în România. Aici trebuie să subliniez iarăși, cît de bune sînt legăturile noastre cu localitățile înfrățite din România. Ele sînt rodnice și ne „împrospătează”.

3. Și relațiile noastre cu A.Ț.R.U. sînt bune și pot fi caracterizate, la fel, drept rodnice. Trebuie să ne exprimăm mulțumirea, satisfacția, mai ales pentru ajutorul financiar primit, care s-a răsfrînt asupra posibilităților noastre culturale. Sperăm că aceste legături vor rămîne și pe viitor tot atît de strînse, ajutînd cauza noastră comună și înainte de toate să contribuie la întărirea și păstrarea identității.

Bătania

Dare de seamă în cadru festiv

În seara de sâmbătă, 12 septembrie a.c., la sediul Autogovernării minoritare române din Bătania s-a convocat – din inițiativa Autogovernării minoritare române – o ședință largită, la care au fost invitați și reprezentanții celorlalte organizații și comunități civile românești. În cadrul întrunirii a fost prezentată și dezbătută darea de seamă privitoare la activitatea celor patru ani care au trecut de la ultimele alegeri locale.

Fiind bolnav **Angyelko Tompan**, președintele Autogovernării minoritare române, referatul a fost prezentat de **Traian Cresta**, membru al Prezidiului A.Ț.R.U. În acest material a fost subliniată în repetate rânduri activitatea de coordonare a acestui for în întreaga activitate a vieții civile și publice a minorității române din loc. Dar, din darea de seamă a reieșit și activitatea, respectiv starea financiară, precum și ajutorul asigurat organizațiilor civile din oraș. Iar **Traian Cresta** a evidențiat legătura bună și permanentă a acestui for cu A.Ț.R.U. și cu Autogovernarea orașenească, iar în acest fel și cu localitățile înfrățite din România.

E important că și ideea ajutorării de la începutul verii a pornit din această sferă: gospodarii din Bătania au adunat 10 tone de grâu și l-au transportat la Lipova, ca ajutor direct pentru sinistrații din Valea Mușului.

La ședință a luat cuvântul și **dr. Lajos Börcsök** și **dr. Ferenc Németh**, notarul orașului, care au vorbit despre pregătirile alegerilor locale din 18 octombrie, despre posibilitățile și modul de candidare a cetățenilor aparținători minorităților naționale și etnice.

După darea de seamă, reprezentanții organelor civile românești din Bătania s-au înțeles în desemnarea candidaților.

La alegerile din toamnă, următorii români vor fi candidații Autogovernării minoritare române din Bătania: **Ștefan Crista**, **Traian Cresta**, **Andrei Sălăjan**, **Sofia Pilan**, **Rozalia Faluközi**, **Angyelko Tompan**, **Maria Nadaski**, **Edi Grestyák**, **Maria Podina**. Tot în cadrul ședinței, cei întruniți puteau afla că domnul **Traian Cresta** va candida pentru postul de primar al orașului.

În încheierea acestei ședințe s-a organizat și o masă festivă, la care și-au dat concursul țiterașii din Bătania.

- ni -

Traian Cresta, membrul Prezidiului A.Ț.R.U., în timpul dării se seamă

Discuțind despre alegerile din toamnă

Ședința românilor din Békéscsaba

În trecutul apropiat membrii Autogovernării minoritare române din reședința județului Bichiș s-au întrunit în cadrul unei ședințe ordinare.

Lucrările actualei întruniri, conduse de președintele **Gheorghe Grósz**, conform temelor care au figurat pe ordinea de zi, au început cu trecerea în revistă a acțiunilor comunității românești din Békéscsaba în timpul trecut de la ultima ședință de lucru. În această ordine de idei s-au evidențiat, printre altele: acțiunea de ajutorare și sprijinire a cetățenilor sinistrați din România cu adunarea alimentelor în valoare de 2 milioane de forinți; manifestarea culturală de mare amploare „ZENIT”, excursia în România (Beiuș) organizată împreună cu Uniunea Românilor din Békéscsaba și Societatea de Prietenie Ungaro-Română din județul Bichiș.

În continuare au fost rezumate problemele referitoare la modul alegerilor autogovernărilor minoritare române, în rândul românilor fiind așteptați cât mai mulți candidați pentru a figura pe lista respectivă de alegere.

Tema „diverse” a cuprins probleme de actualitate, astfel amintindu-se și inaugurarea festivă la Giula a sediului Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și Ziua culturală a românilor din Ungaria (la care și va da concursul și Ansamblul de dansuri populare *Balassi* din Békéscsaba) desfășurată în comuna Chitighaz, ambele acțiuni de însemnătate având loc în aceeași zi: la 26 septembrie a.c. E. B.

Zi de Institut la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria pe ziua de 12 septembrie a.c. a organizat obișnuita Zi de Institut anuală la Giula, la sediul Uniunii Culturale Românilor din Ungaria. La această întrunire au participat zece cercetători.

Pe ordinea de zi au figurat următoarele teme:

1. Organizarea Simpozionului din 1998.
2. Înscrierea Institutului la concursul publicat de Ministerul Învățământului pentru întocmirea manualelor „Cultura și civilizația românească” clasele 1-4; 5-6; 7-10.
3. Diverse.

Intrunirea a fost prezidată de **dr. Maria Berényi**, directoarea Institutului.

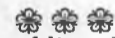
Înainte de dezbaterile temelor de pe ordinea de zi, doamna Berényi a schițat un mic istoric al instituțiilor de cercetări ale minorităților din Ungaria, a analizat funcționarea și finanțarea instituțiilor slovace, croate și române. Cu privire la funcționarea și activitatea instituțiilor minoritare, datorită împrejurărilor, a constatat anumite delimitări financiare diferențiate.

Pentru activitate și funcționare, institutul românilor primește ajutoare și subvenții din partea Ministerului Învățământului prin Trezoria de Stat. Subvenții de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria se dau pe bază de concurs. Din partea Trezoriei pot primi subvenții numai persoane juridice, pe bază de contract. Institutul românilor este înregistrat la tribunal ca persoană juridică și are contract valabil cu Trezoria.

Pentru obținerea și asigurarea fondului de funcționare și activitate de cercetări, Institutul trebuie să fie atent și ingenios, îndeosebi în prezent, când se desfășoară mari restructurări și schimbări de ministere, care pot genera dificultăți în această privință. Pentru asigurarea apariției Simpozionului din anul 1998, Institutul a obținut 200.000 de forinți de la Fundația Publică.

În continuare directoarea a schițat câteva evenimente din activitatea Institutului din anul curent, astfel: dezvelirea tablei comemorative **Gheorghe Pomuț**, apariția *Bibliografiei* și altele.

Simpozionul din 1998 se va desfășura în zilele de 7-8 noiembrie. Până la ora actuală s-au anunțat 14 prelegeri, dintre care 3 vor fi ținute de cercetători din România.

Înscrierea Institutului la concursul publicat de către Ministerul Învățământului pentru întocmirea manualelor „Cultura și civilizația românească” clasele 1-4; 5-6; 7-10.

Cu dezbaterile acestei teme Institutul, propriu-zis, a dorit să ajute cercetătorii concurenți pentru prezentare și să dezbată mai amănunțit această problemă. În acest scop Institutul a invitat și 4 profesoare, două din Micherechi, două din Giula.

Dezbaterile acestei teme a cauzat discuții îndelungate, fiind vorba de probleme acute și de un termen scurt pentru predarea manuscriselor concursurilor, anume data de 31 decembrie 1998. S-a constatat că apelul la concurs nu a fost publicat în mod acceptabil printre români, în mediile românești din țară. S-a cerut ca să se atragă atenția asupra concursului și în *Foaia românească*. Astfel: *apelul de concurs a apărut în numărul din 16 iulie 1998 al cotidianului Népszabadság*; iar *descrierea materialului pentru manuale s-a publicat în buletinul Magyar Közlöny, numărul 1998/68, paginile 5069-5073*. Despre ambele documente se poate cere copie la Redacția *Foaia românească* din Giula, sau la bibliotecile locale.

Tema discutată și dezbătută detaliat nu a rezultat nici o decizie. Îndeosebi termenul scurt a cauzat multă bătaie de cap celor interesați. S-a hotărât să se facă intervenție pentru prelungirea termenului de înscriere la concurs, fiindcă altfel nu se vor putea întocmi manuale cu toată seriozitatea.

Pentru „Diverse” din ordinea de zi nu prea a rămas timp. Într-un grup mai mic s-a discutat pe scurt situația și perspectivele alegerilor autogovernărilor minoritare române din 18 octombrie.

Gh. Santău

După aproape două decenii petrecute cu studii deodată te pomenești – cu diploma proaspătă – la început de carieră, la începutul citorva decenii de muncă activă... Dacă reușești să-ți găsești loc de muncă. Multe brațe de muncă tinere cu diferite profesii și meserii întâmpină greutăți chiar de la pornire, pe când altele sînt tot mai căutate. Însă omul, la alegerea profesiei, nu decide pe baza cererii și ofertei actuale, ci înainte de toate ținînd cont și de înclinația sa, de personalitatea și capacitățile sale. În acest fel, se poate întâmpla că un tînăr nu se poate angaja chiar imediat după obținerea diplomei sau a unui certificat, devenind necesare alte recalificări.

La Școala generală cu limba de predare română din Giula, două tinere profesoare se pot bucura de un început bun, deși la un moment dat amîndouă au fost cam decepționate.

Patricia Erdős, profesoară cu diplomă la limba engleză, mi-a povestit prima despre o vară plină de scepticism, îndoieli și griji.

– Cu diploma în buzunar m-am prezentat la Oficiul forțelor de muncă din Giula, fiind originară din acest oraș. Am căutat un post vacant la vreo școală. Nu mi-am făcut speranțe și nu am fost deloc încurajată. Atunci m-am hotărît ca pînă voi primi o posibilitate, voi încerca să-mi găsesc singură un loc de muncă provizoriu folosindu-mă de cunoașterea limbii engleze. Am reușit să obțin un post la recepția unuia dintre hotelurile din Giula.

Școala românească a aflat despre mine prin Oficiul forțelor de muncă și după o întâlnire cu directorul Ion Budai, am devenit profesoară la școală. Predau săptămînal în cursul superior zece ore de limba engleză, completîndu-mi-se catedra cu două zile de serviciu la căminul de zi al copiilor. Trebuie să vă mărturisesc că mi-a fost teamă ca să nu pătesc ca la hotel, unde nu m-am simțit prea bine. (Colegii de-acolo s-au comportat cam rece.) Însă la școala aceasta pînă acum mi-am făurit doar impresii bune: am colege ajutătoare și sincere. Fiindcă o atmosferă impasibilă te poate deprima, încît pur și simplu te paralizază.

– Îți convine orarul și sarcinile pedagogice primite?

– Pe deplin. Ba chiar și salariul este acceptabil. Despre sarcinile pedagogice doar atît că, prin ele fac cunoștință și cu un domeniu necunoscut, cel de la căminul de zi al copiilor, unde sînt pusă la încercare de diferite metode didactice. Iar cu orele de engleză voi învăța și îmi voi adînci metodele de predare a unei limbi străine. Ar fi bine dacă pe parcurs aș reuși, cîndva, să petrec un anumit timp cu bursă în străinătate (la un curs), deoarece sînt convinsă că o astfel de experiență este indispensabilă în procesul de a deveni un bun pedagog de limbă străină.

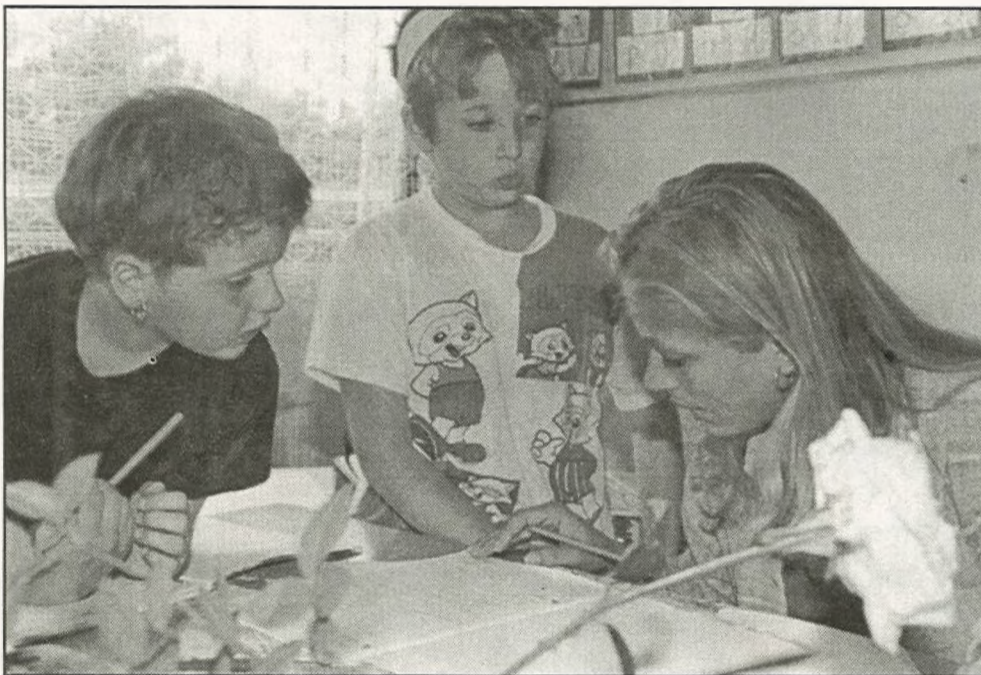
Deocamdată însă îmi adun impresii despre școlarii de mai multe vârste și pînă la

Loc de muncă în ultima clipă

urmă voi afla care este cea generație pe care aș educa-o cu cea mai mare plăcere.

– Care este actualmente cea mai mare încercare pentru tine?

– Întocmirea orarului. Fiindcă el trebuie realizat foarte logic și ușor de urmărit. Mă pregătesc foarte mult pentru fiecare oră, folosesc și materiale auxiliare. Mă străduiesc să aplic cît mai multe din predarea modernă de care am avut parte la facultate. Am învățat că cel mai important lucru e ca elevii să fie dispuși pentru lecții chiar de la începutul orelor, să fie introduși în studii în forme simple, corespunzătoare vârstei lor.

Vă pot spune că mă bucur de posibilita-

tea pe care am primit-o la această școală. Vreau să mulțumesc prin munca mea și mă bucur că mi-a reușit să obțin un post pe măsura diplomei și conform așteptărilor

– Te rog să ne povestești ce ai făcut după ce ai obținut diploma?

– În primul rînd, vrînd să mă angajez în domeniul învățămîntului, m-am prezentat la mai multe școli, interesîndu-mă dacă nu au vreun post vacant. În același timp mi-au înregistrat datele și la Oficiul forțelor de muncă – lîngă ceilalți peste treizeci de învățători și profesori aspiranți. Vă închipuiți cît de decepționată am fost. Nu am găsit nici post vacant și nu am primit nici o înștiințare. Dar fiind și profesoară de română, aș fi dorit să ajung cumva la fosta mea școală românească din oraș. Prin intermediul profesoarei Eva Cserhádi am aflat de postul de suplitor la căminul de zi pentru copii. Astfel, după o întâlnire cu directorul Budai mi s-a oferit un contract, de care m-am bucurat nespuse de mult. Am venit cu mare bucurie și am fost primită cu aceeași dragoste. Lucrez printre oameni bine cunoscuți, nu mi-e greu să mă acomodez. Și deși am fost bucuroasă că mi-am găsit loc de muncă în ultima clipă, înainte de începerea noului an școlar, m-a bucurat în plus și faptul că am revenit la fosta mea școală.

– Te rog să ne spui, ce elevi, ce clase ai primit?

– Supraveghez elevii clasei a 2-a și ai clasei a 4-a. Orarul îmi convine și cu copilașii am trecut fără probleme peste perioada cunoașterii reciproce. Cred că am reușit să stabilesc relații bazate pe reciprocitate, pe sentimentul că ne vom ajuta unii pe alții – deși, la deschiderea festivă a anului școlar 1998/99, la un moment dat, am avut unele îndoieli. S-a întîmplat că, la întîlnirea cu părinții, cîțiva dintre ei m-au avertizat că elevii din clasa a 4-a sînt cam vioi, neastîmpărați și va trebui să mă ocup de ei cu o mai mare severitate. Dar apoi, o colegă m-a liniștit să nu-mi fie teamă, situația nu e chiar atît de dificilă. De pe acum ne înțelegem foarte bine. În fiecare zi mă liniștesc din clipa cînd cu toții și-au terminat temele pentru acasă și le-am verificat.

– Beatrice, din toamna aceasta trebuie să îndeplinești două sarcini hotărîtoare din viața ta: o dată, ca profesoară la început de carieră, a doua oară, ca o soție la început de căsătorie.

– Într-adevăr. Cred că pînă acum am reușit în ambele locuri, nu mi s-au plîns nici elevii și nici soțul meu Norbert, cu care locuim în apropierea locului meu de muncă. Pentru Norbert mă bucur și aparte că a reușit și el să-și găsească un post, deși la o altă școală, departe de mine...

Nu știu cum au reușit cele peste treizeci de cadre didactice înregistrate la Oficiul forțelor de muncă și celelalte sute de cadre didactice din țară care își caută loc de muncă.

Noi ne bucurăm de reușita tinerelor profesoare Patricia și Beatrice, care s-au încadrat în rîndul cadrelor didactice de la școlile noastre românești, ocupînd acolo două posturi vacante.

– anra –

GIUSEPPE NAVARRA

Unui școlar superficial

I-am dat pilde și povețe,
Iară el nu-i realist:
Cică nu vrea să învețe,
Că se face fotbalist!

Unui sportiv fără lecturi

Mai acum o săptămîină,
Pe atletul cu breton
L-am văzut cu-o carte-n mînă...
Dar era de telefon!

Desen de
Nicoleta Tóth
(6 ani) Bedeu

GALERIA COPILOR

Burse de studii pentru tineri de naționalitate

Fundația Publică pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria inițiază un concurs de burse pentru studenți din rîndul minorităților naționale și etnice din Ungaria.

Vor putea înainta concurs pentru bursă de studii studenții din rîndul minorităților de la instituțiile de învățămînt superior.

Bursa va fi de zece ori 10.000 Ft. anual.

ATENȚIE!

Concursul trebuie înaintat pe baza unui formular-tip, care se poate procura la adresa Fundației: (Budapest V. Akadémia út 3.) sau la sediile autoguvernărilor pe țară ale minorităților.

Termenul de înaintare a dosarelor: 30 septembrie 1998.

Excursia bățanienilor la Mărginimea Sibiului

De pe acum este un lucru știut că părintele **Ilie Ciocan**, preot misionar, în fiecare an de când conduce parohia ortodoxă română din Bătania, a făcut cu credincioșii săi perelinaje la mănăstirile din apropierea Aradului, apoi au vizitat mănăstirile din Moldova și au umblat și în alte regiuni ale României. Am aflat că și în această vară au organizat o excursie de o săptămână.

– Stimate Părinte, pe unde ați fost în excursie în această vară?

– Am făcut o excursie la Mărginimea Sibiului, între 9–13 august. Am fost cazați la hotelul din incinta Muzeului Satului din Dumbrava Sibiului. Condițiile de cazare au fost minunate, cine a umblat pe acolo știe despre frumoasa pădure în care se găsește hotelul. Aerul a fost curat și în căldura din această vară am putut să ne odihnim liniștit. Despre lacurile frumoase și cele 140 de case țărănești din toate zonele etnografice ale României, să nici nu mai vorbim. Iar direcțiunea Muzeului, ne-a găzduit și ne-a primit ca pe neamuri apropiate. Masa, micul dejun și cina au fost gustoase și am primit o porție satisfăcătoare pentru toți.

– Unde ați mai umblat? Ce ați vizitat cu ocazia acestei excursii?

– Am vizitat în primul rând Sibiul, orașul medieval, muzeele

și bisericile. Pe exemplu, nu demult s-a descoperit aici o biserică de la începutul anilor 1000, și tot aici s-a descoperit și o galerie subterană, un tunel, care a

lozofi ai României. Tot aici se găsește și Schitul Mitropoliei care a fost vizitat de noi.

La întoarcerea din Păltiniș am vizitat localitatea Cisnădioara,

foarte frumoasă. Această mănăstire este nou construită lângă mănăstirea veche, dar pe locul unde pe vremuri era clădirea centrală a Mănăstirii.

funcționat ca drum de refugiu pe timp de primejdie a orașului.

Apoi am făcut o excursie la stațiunea Păltiniș, un loc minunat, unde nu întâmplător au căutat odihnă și liniște cei mai mari fi-

unde am vizitat o frumoasă biserică fortificată și cetate medievală săsească.

Într-o zi am vizitat Mănăstirea Sîmbăta de Sus, care se află într-o împrejurime naturală

Tot acolo s-a amenajat și un muzeu, în care se pot vedea obiectele de cult, donate de Mitropolitul Antonie.

– Unde ați mai ajuns în aceste zile?

– Vrînd-nevrînd a trebuit să vizităm și orașul Făgăraș, fiindcă (cineva dintre noi și-a fracturat brațul și trebuia tratat...) Deci neapărat a trebuit să „vizităm” spitalul. De aici am luat-o spre Munții Făgăraș, am trecut pe lângă Cascada Bîlea, apoi am călătorit pe Transfăgărășan pînă la 2500 de metri.

Am avut un șofer priceput și îndrăzneț, care ne-a dus cu multă siguranță și bunăvoință.

– Am aflat, că și coristele din Bătania au avut program?

– Da, au participat la Tîrgul Olarilor din toată România organizat la Muzeul Satului din Sibiu. Au cîntat frumos ca de obicei, iar acest Tîrg a fost o atracție frumoasă, unică în acest sens. Am cîntat, am mîncat, am băut la tîrg și ochii ni s-au săturat de această bogăție a artei populare, a folclorului din zilele noastre.

– Ce ecou a avut această excursie?

– Nu am făcut cercetări, dar părerea oamenilor este că în anul viitor continuăm această tradiție frumoasă. Și deja am început să mă gîndesc, care parte pitorască a României, o să o vizităm în anul viitor...

– Vă mulțumesc pentru interviu, și vă doresc gînduri bune și frumoase cînd alegeți și plănuiți excursia din vara anului 1999.

Șt. Oroian

În drum de acasă spre „acasă”

Cînd am pornit de acasă spre „acasă”, aerul a fost proaspăt ca la început de toamnă, cerul a fost senin și se arăta o zi frumoasă. Razele soarelui strecurîndu-se prin parbriz, a început să-mi fie cald. Cînd am ajuns la Bătania, vremea s-a îmbîlînit deja.

În centru s-au aflat mai mulți oameni ca de obicei, fiind miercuri, zi de piață, iar în aceste zile și cei mai vîrstnici se urnesc de acasă, ca să facă cumpărături, să-și rezolve problemele la Primărie, la poștă, la bancă. Așa m-am întîlnit și cu multe fețe cunoscute, dar au fost și mulți pe care nu-i mai cunosc: cine sînt, ai cui sînt. În vîrtejul tîrgului ne-am salutat, cei cunoscuți, am schimbat cîte-o vorbă și ne-am dus mai departe.

Odată îl clipesc pe vărul meu: stă singur, îngîndurat, palid la față. Mă apropiu, ne salutăm și îl întreb: „Ce-i cu tine?”

– Nu mă simt prea bine... Am multe gînduri. Nu știu ce să mă fac... Știi, în toamna trecută, am semănat cam mult grîu... S-a dezvoltat bine, am avut recoltă bogată și de calitate superioară. Am reușit să secerăm în timp... Și acum nu avem piață... și nu numai eu am astfel de gînduri... Le știi dacă citești ziarul... Am împrumutat bani de la bancă, am cumpărat mașini, am investit... Acum a sosit timpul cînd ar trebui să restituim împrumutul, dar nu am din ce... Grîul spre norocul meu e depozitat, dar nu-l pot vinde. Mi-e frică să nu dau faliment... Aceste lucruri mă frămîntă zi și noapte... Nu mai pot dormi... Și

nu văd capătul tunelului. Și iată, sosește toamna și nu știu ce să seamăn, ca să reușesc măcar în anul viitor. Pămîntul, mașinele, datoriile și eu sînt singur...

În piață e tot mai mare

mului și-au așezat marfa „biznișarii” și vînzătorii din România. Marfa lor e ieftină și căutată... Oamenii se tocnesc, se învoiesc și cumpără.

Mai încolo m-am întîlnit cu

somer... Amîndoi se plîng: că-i sărăcie, că-i nesiguranță... și au și copii de crescut... Toată lumea se plînge...

Pe cînd am ajuns „acasă”, clopotele au bătut ora douăspreze-

vîrtejul, se găsește tot ce dorești: roșii, ardei, varză, fructele toamnei... Vînzătorii se tocnesc cu cumpărătorii. La marginea dru-

doi colegi de școală, „moșnegi”, „bătrîni”. Unul „s-a rupt” în lucru, altul și-a încins viața în alcool... Unu-i pensionar, altu-

ce. Maica m-a așteptat în uliță... Aflase încă de la vecină-sa (cu care m-am întîlnit la piață) că mă aflu în oraș... Pentru Mama, cînd

o vizităm e sărbătoare. Dacă știe că venim, ne așteaptă cu masă bogată, cu fel de fel de prăjituri, și alte bunătăți. Ne simțim bine și ne aducem aminte... În grădina-i ordine... Strugurii nu-s tocmai așa de frumoși cum ar trebui din cauza ploilor. Merii sînt însă încărcăți de fructe...

Timpul trece repede... Trebuie să pornesc de „acasă” acasă. Maica începe să ne pacheteze prăjitură, cartofi, ouă și mai știu eu ce... Apoi mă urmărește cu privirea. Pînă ajung la capătul străzii, face semn cu mîna... Pe urmă a rămas singură, cu gîndurile sale... și așteaptă să vină sora mea... apoi fratele meu...

De-abia m-am despărțit de Mama, o întîlnesc pe seca Catița. Mai întîi nici nu mă cunoaște... așa de multă vreme nu ne-am întîlnit... Apoi, cu lacrimi în ochi, pomenește de singurul ei copil, cu care zi și noapte eram împreună... Eram ortaci buni... Și el, de cînd ne-a părăsit... Și mi se plînge: „Vai și-amar... Sînt singură ca Mă-ta... Dar eu îl aștept pe fiul meu drag numai în gînd. Dacă Te întîlnești cu nepoții mei, spune-le să vie pe la mine, îi aștept cu mult drag... Vai și-amar...”

Las în urma mea o dîră de praf... În aer e miros de toamnă, de struguri, de prune, și gusturi de prai... miros dulce, drag și înălțător... Rămîn și eu singur cu gîndurile mele... poate și o lacrimă pe obraz căci nu mă vede nimeni în drum de „acasă” spre casă.

– ni –

O antologie pentru mileniul trei

Interviu cu Laurențiu Ulici

Laurențiu Ulici se află printre criticii literari români, nu prea numeroși, care, în perioada de după 1990, s-au aventurat în mari sinteze de istorie și de critică literară. *Scriitori contemporani* (1994), Nicolae Manolescu cu *Istoria critică a literaturii române*, vol. 1 (1990) și Mihai Cimpoi cu *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia* (1996), eseul lui Laurențiu Ulici intitulat *Literatura română contemporană I – Promoția 70* (1995) completează în mod fericit panorama literaturii române, dintr-o perspectivă nouă. Desigur, încă mai lipsesc repere importante pentru a avea o imagine de ansamblu asupra literaturii române, de pildă o istorie a literaturii exilului românesc de la *Ana de Noailles* la *Pamfil Șeicaru*, de la *Panait Istrati* la *Dumitru Țepeneag*, *Paul Goma* și *Matei Vișniec*, o istorie a scriitorilor și a gânditorilor marginalizați în ultimii cincizeci de ani de la *Nae Ionescu*, *Nichifor Crainic*, *Radu Gyr*, *Petre Tușea* la *Leonid Dimov*, *Nicolae Steinhardt* și *Radu Petrescu*. Iată că la nivelul poeziei valorile au fost reasezate acum printr-o antologie de poezie, de la începuturi până în prezent, ce a fost realizată de către președintele Uniunii Scriitorilor din România, criticul Laurențiu Ulici, și publicată anul trecut. Antologia în zece volume a stîrmit discuții vii atît în țară, cît și în străinătate. Interviu de față cu autorul antologiei a fost realizat în vara acestui an, la sediul Uniunii Scriitorilor din București.

F. J.: *Iată o antologie a poeziei românești în zece volume, cea mai mare care s-a publicat în limba română. Realizarea unei asemenea antologii presupune o lectură sistematică de mai mulți ani. Cum ați publicat această antologie?*

L. U.: Încercarea de a da o panoramă a poeziei românești o am de multă vreme. Am lucrat cîteva decenii la aceste volume, și acum, datorită *Editurii Du Style*, și doamnei Doina Uricariu și sprijinului Ministerului Culturii, le-am putut publica. Este deci o antologie de autor, evident, dar în care subiectivitatea inevitabilă e reprimată într-o anumită măsură prin introducerea unor criterii de natură obiectivă. Ea a vrut așadar să fie o istorie a temelor poeziei române, de la poezii anonimi pînă la cei mai tineri poezii de azi, de asemenea, să fie o istorie a evoluției limbajelor poetice românești și a vrut să fie o încercare de dezvoltare a sufletului românesc așa cum este exprimat el în poezie, pornind de la ideea că, între toate artele, poezia este aceea care deconspiră esența sufletului național și firește și o ierarhie. Este vorba de o ierarhie implicită și nu explicită, reflectată de numărul de poezii prezente în antologie.

F. J.: *Parcurgînd un număr imens de poezii și perioada, ați putut observa anumite epoci în care rolul poeziei crește sau scade?*

L. U.: Este vorba de poezia românească cultă din ultimii două sute de ani, la care se adaugă poezii anonimi, așa-numită poezia populară. Eu nu folosesc acest termen, și o numesc *poezia anonimă*. Evoluția poeziei românești a urmat teoria lui Blaga, *deal-vale*, momente de sușuri și momente de coborîșuri cu o ciclicitate care te poate pune pe gînduri. În a doua jumătate a veacului al XIX-lea a fost primul moment mare terminînd cu Eminescu. A avut un moment de declin odată cu sămănătoristii, începutul secolului a avut apoi un al doilea moment de înălțare cu așa-zisă poezie interbelică care începe cu apariția lui *George Bacovia*, *Lucian Blaga*, *Tudor Arghezi*, *Ion Barbu* și ceilalți poezii importanți: *Ion Pillat*, *Adrian Maniu*, *Ilarie Voronca*, *Benjamin Fundoianu*. A urmat din nou un moment de declin în anii 50, forțat oarecum de presiunea ideologicului, pentru ca în anii '60, în care această presiune continua dar nu cu aceeași putere, să izbuc-

nească din nou un val puternic de poezii care a învins practic presiunea ideologicului. Este vorba de promoția 60, în frunte cu *Nichita Stănescu*.

F. J.: *Ei realizează o revoluție a limbajelor poetice.*

L. U.: Desigur, mai ales în interiorul limbajelor poetice. Promoția 60 a recuperat vechea tradiție, a refăcut punctele cu tradiția interbelică, iar „șaptezecistii” au împins pînă la manierism limbajul de tip romantic, după care „optzecistii” au introdus elemente din limbajul poetic anglo-saxon, datorită limbii engleze care a început să fie introdusă în școli. Iar viitorii poezii, în tinerețea lor au avut contact cu poezii englezi și mai ales cu americani, pe cînd noi îi citeam pe francezi. Promoția cea mai nouă de astăzi este și ea o promoție de avangardă, pentru că poezia începe să-și atenuze diferențele de gen. E foarte greu să distingi în discursul poetic al „nouăzecistilor” între poezie, proză, teatru și eseu. Pare că literatura învinge genurile...

F. J.: *Ceea ce înseamnă un fel de post-post-modernism.*

L. U.: Desigur.

F. J.: *Care sînt dimensiunile acestei antologii?*

L. U.: Este o antologie de zece volume, în care au fost selectați 300 de poezii, din trei mii.

F. J.: *Desigur v-ați confruntat cu o serie de dificultăți în alcătuirea unei asemenea antologii. Eu v-aș aminti doar una, de pildă reprezentarea în antologie a poeziei exilului.*

L. U.: În măsura în care poezii români care au ales calea exilului și au continuat să scrie în limba română, ei sînt scriitori români. În antologia aceasta îi am prezente pe toți cei care au scris în limba română și au valoare.

F. J.: *De pildă, Ștefan Baciu este poet român care a trăit la Honolulu?*

L. U.: Firește, l-am și introdus în antologie. Ca și pe *Benjamin Fundoianu*, *Ilarie Voronca* evident la fel pe *Gherasim Luca*. Pe urmă, tinerii care au emigrat după anii 70, *Matei Vișniec*, *Dinu Flămînd*. Numai din Franța am selectat vreo opt poezii. Din America pe *Dorin Tudoran*, din Suedia pe *Gabriela Melinescu*.

F. J.: *Există oare un criteriu teritorial după care poezii pot fi clasate în anumite categorii?*

L. U.: Din anii 1930 aceste criterii nu mai funcționează. Graiul muntenesc care a devenit limba literară a învins celelalte graiuri.

F. J.: *Mai sînt alte criterii, de pildă de origine. Există o literatură evreiască de origine română?*

L. U.: În mod firesc am antologat poezii de origine evreiască, dar criteriul etnic nu contează în sensul că dacă ei scriu în limba română sînt poezii români. Îmi pare rău că nu am avut un poet maghiar care a scris sau scrie românește și este valoros.

F. J.: *În fond ce rol are în zilele noastre o asemenea antologie?*

L. U.: Antologia de față are rolul de a plasa poezia română pentru viitor, adică este o sinteză ce înlocuiește o bibliotecă întreagă. De altfel cine va citi prefața, va vedea că ea este scrisă la înălțimea anului 2000. Autorul prefeței trăiește atunci. Deci, peste o mie de ani. El găsește această carte într-o bibliotecă, într-un moment cînd limba română nu mai există, cînd scrișul însuși nu mai există, într-o postistorie.

Atenție, este o carte specifică, în spirit borgesian.

F. J.: *Poezia românească mai are oare resurse de a face salturi ca în anii '60-70?*

L. U.: Nu mai are, din motive foarte simple, adică cel al abundenței. Se publică extraordinar de multă poezie. Și acum cîțiva ani nimeni nu se aștepta la așa ceva. Într-un fel este bine, pentru că în poezie funcționează legea numerelor mari, adică dintre mulți poezii mediocri se vor ridica și poezii mari.

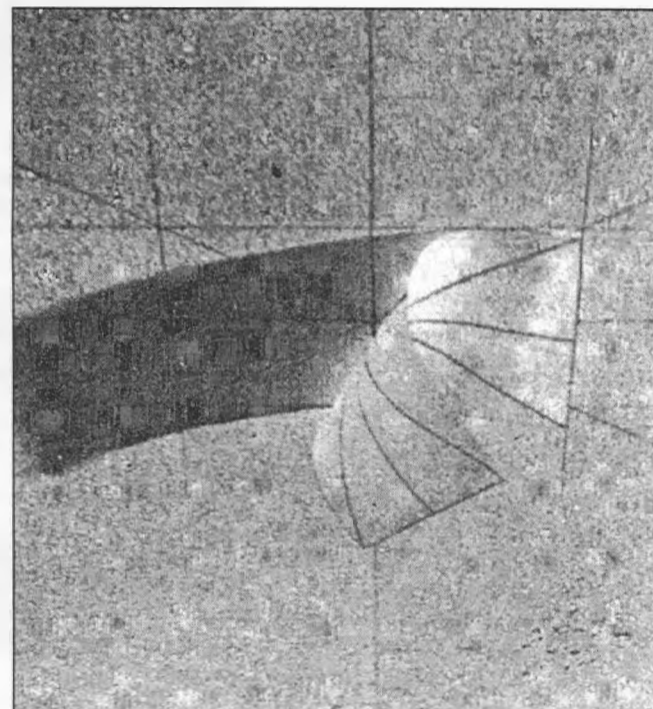
F. J.: *Vă mulțumesc.*

Farkas Jenő

Leonid Dimov

Relicvar

A pătruns un fum nemeritat
Peste cîinele negru cel împăiat
În sala cu nenumărate relicve derizorii.
Vin pușorii! Vin pușorii! Vin pușorii
Aurii, de găină, i-auzi?
Cum ciurliucăie printre cucuruzi
Pe marea tapiserie rurală,
Tulbure, aproape nouă și confidențială,
Așezată pe peretele din față,
Reprezentînd încercarea Lumii Noi în verdeață.
Și mai sînt gramofone, și mai e
O cutie cu capac de smalț: un cloisonné,
Singurul obiect funcțional
Plin cu depozit ancestral
De pulbere împărțită-n două:
O parte mai veche, alta mai nou.
Dar,
Deși pare ciudat și rudimentar,
Dacă-ți încordezi auzul mai tare,
Ai să distingi o fanfară sfîșietoare,
Atît de depărtată,
Atît de înceată,
Că scad toate buluc să se secere
Către microcosm, printr-un punct de trecere.

Grafică de Daniel Nicolescu

Ion Stratan

Vagonul cursă

Eu duc lemn parfumat pentru iarna ce vine
Și nici nu știu, Doamne, ce e în mine
Focuri, fum sau cenușa poporului
Ori colete FRAGIL din depozitul dorului
Sînt depărtat, liceenii să vadă
Cantoniereasa cu ochii de zăpadă
Sînt subetațat, geologii să simtă
La locul de muncă și parcă sînt încă
Prea muncitor, beau și tac și conjur
Fiindcă și mie mi-e greu ce e-n jur
Eu duc galeriile la săpat, abatajele
Din măruntaie, le duc la etajele
Compartimente, duc funcționarii
În localitatea măsurată cu arii
Și hectarele celor ce sapă
Duc foc și pămînt, duc și apă
Duc produsele cele himerice și raportatele
Prea recoltatele duc pe iscatele
Piețe de gol, duc ce se-mparte
Și rolul mi-e simplu

Eu fac naveta (retur) viață și moarte

Ion Caraion

lucrurile ca niște semințe, ca niște vâmi

eu am trecut pe lîngă ei și le-am spus că am și m-au lăsat să intru
ea a trecut pe lîngă ei și le-a spus că n-are și au lăsat-o să intre
am mers apoi și-am mers și după un timp
am văzut că ne aflam tot afară și nu era nimeni
atunci eu m-am așezat pe-o piatră și ea s-a așezat pe o piatră
și-am așteptat și ei n-au venit
și-am îmbătrînit așteptînd și ne-am pietrificat

poate că există sau nu există acea trecere —

Programul MTV1 Az MTV mûsora

Szeptember 21. hétfő
5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.00 Így is, úgy is (ism.) 10.55 Új Reflektor Magazin 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauban (német sor.) 14.00 Patrin-Üzenet-Vorba 14.25 Domovina 15.00 Közvetítés a parlament üléséről 15.55 Délutáni rendelés 16.10 Indaba (francia sor.) 16.35 Kerge város (am. sor.) 17.00 Hírek 17.05 Euro-percek 17.10 „Engedjétek hozzám!” 17.20 hANGOLka 17.35 Tárgyalás 17.45 A jószágos fogtündér 17.55 Mixshow 18.20 A bestia (brazil sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (brazil sor.) 19.30 Híradó 20.00 Teljes biztonsággal (am. sor.) 20.45 Extrém sportok 21.00 Nyitott száj 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.30 Stúdió '98 23.00 MM 23.05 Szabad vér.

Szeptember 22. kedd
5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Walt Disney bemutatja (ism.) 11.10 Válaszolunk... 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauban (német sor.) 14.00 Srpski Ekran 14.25 Unser Bildhirm 15.00 Közvetítés a parlament üléséről 15.50 Életjel 15.55 Gyerekszoba 16.10 Indaba (francia sor.) 16.35 Kerge város (am. sor.) 17.00 Hírek 17.05 Katolikus krónika 17.25 Kisokos 17.45 Pingu 17.55 Hang-szál(l) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.45 Bohózatalbum Szilágyi György: Ki a legokosabb? 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.00 Állítsátok meg Arturo Uit! (tévéjáték).

Szeptember 23. szerda
5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.10 Lyukasóra (ism.) 11.00 Zöldpont (magazin) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauban (német sor.) 14.00 Hrvatska kronika 14.25 Ecranul nostru 15.00 Parlamenti Napló 15.30 A jakutok! 15.50 Csellengők 15.55 Családorvos 16.10 Indaba (fr. sor.) 16.35 Kerge város (am. sor.) 17.00 Hírek 17.05 A tardoškédi aranyíse 17.30 Városok gyerekszemmel 17.45 Zenelánc 17.50 Peti és Din 17.55 Hang-szál(l) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 A kulcs 21.00 Pegazus. Egy óra kultúra 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.30 Kenő 22.35 Szabad verseny 23.05 Elvesztett gyerekek városa (fr. film).

Szeptember 24. csütörtök
5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 A rovarvilág csodái 10.25 A kaland büvöletében (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.00 Derrick (német sorozat) 14.05 Rondó 14.55 Ez tiszta Hawaii 15.25 Mr. Bean (angol sor.) 15.50 Segítőtárs 16.05 A kakasdombi zsaru (jugoszláv sor.) 17.00 Hírek 17.05 „...fogjátok dalba és énekeljétek...” 17.25 Zöldkaip 17.45 A kockásfüllű nyúl 17.55 Hang-szál(l) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok (sor.) 20.30 Esti Showder 21.30 Mustra 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 23.30 Világkép 23.00 MM 23.05 I, mint Ikarusz (fr. film).

Szeptember 25. péntek
5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.10 Gyöngyök 10.45 Szomszédok (ism.) 11.15 Teleszák 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Szenzáció (kanadai sor.) 14.00 A mi Charlie-nk (német sor.) 14.55 Körzeti magazin 16.00 Lét-kép 16.25 Ürgammák (sci-fi sorozat) 17.00 Hírek 17.05 Evgyűrűk 17.35 Téka 17.50 Ablak 18.45 Körzeti híradók 19.00 Família Kft. 19.30 Híradó 20.00 Visszatérés Édenbe (ausztrál sor.) 20.45 Tizenöt VOLT 21.00 „Éljen a magyar!”. Kapszoljuk a Vigadót 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Mussolini és én, Galeazzo Ciano (olasz-francia-NSZK film) 23.35 Valmont (francia-angol film).

Szeptember 26. szombat
5.50 Nap-kelte 6.00 Híradó 6.10 Közlekedés 6.30 Hírek. Lapszemle 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.05 Rajzfilmek parádéja 9.05 Ernyő 9.30 Emberek... 9.55 Mikrokozmosz 10.20 Szenvedélyek (olasz sor.) 11.05 Szerelmek Sant-Tropez-ban (francia sor.) 12.00 Déli harangszó 12.05 Vastaps Domahidy Lászlónak 12.35 Telesport: Forma-1 Luxemburgi Nagydíj (időmérő futam) 14.10 Delta 2000 14.45 Chaplin-rövidfilmek 16.20 Minden, ami zene 16.25 Anno... 16.55 Divat '98 17.20 Álompolgár 18.05 Zóna (riportmagazin) 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 A jövő hét időjárása 19.30 Híradó 20.00 Erik, a viking (angol vígjáték) 21.35 Show-bálvány 23.05 Mindenki másképp kívánja (német film).

Szeptember 27. vasárnap
7.45 Grüss dich! 8.00 „Így szól az Úr!” 8.05 Rajzfilm-szárak parádéja 9.00 Kukucs 9.15 Zenegér 9.30 E.V.A - Életmódmagazin 10.00 Honvédcsaták Pákozdi, 1848. Szeptember 29. 10.35 Örömhír 11.00 Zenebutik - zenehíd 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek 12.30 Jani házhöz megy... 13.00 Életjel 13.30 Örömhír 13.55 Forma-1 Luxemburgi Nagydíj 16.00 Walt Disney bemutatja 17.05 Minden, ami zene 17.10 Hello, Magyarország! 17.55 Nevetett ma már? 18.05 Ötvenköt Csehák Judittal 19.00 A Hét 22.00 Kérem a sásfészekben (amerikai film) 22.40 Telesport 23.10 Gipsy Kings-koncert.

Programul TV2 A TV2 mûsora

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (ism.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Gyökereink 11.30 A tudás titkai 12.00 Kulturális ajánlóműsor 12.30 Közvetlen ajánlat (br. sor.) 13.10 A következő áldozat (brazil sorozat) 14.00 Kedves nővérek (német sorozat) 14.30 Kakuk! 15.05 Igazi szellemirtók 15.30 Szuperegér 16.00 Családi kötelek (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (amerikai sorozat) 17.00 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (amerikai sorozat) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Életben maradtak 20.45 Stefanie (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Zsarublués (amerikai sorozat) 23.55 Tények.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (ism.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Esély 11.30 Follow me 12.00 Színkép 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (brazil sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár 15.30 Szuperegér 16.00 Szuperegér 16.00 Családi kötelek (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (amerikai sorozat) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Herkules (am. sor.) 20.45 JAG - Belsőületbeli ügyek (amerikai sor.) 21.40 Minden vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Magnum (am. sor.) 24.00 Hozam 0.30 Tények.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Hűség az Isten 11.30 A tegnap csodái 12.00 Mozivarázs 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (brazil sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.00 Milla szupersztár (japán. rajzfilmsor.) 15.30 Szuperegér (am. rajzfilmsor.) 16.00 Családi kötelek (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Azok a szép napok 20.45 A hegyi doktor (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Herkules (am. sor., ism.) 24.00 Ku@c (informatikai magazin) 0.30 Tények.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Im-pulzus 11.30 Follow me 12.00 Festészet titkai 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (br. sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár (japán. rajzfilmsor.) 15.30 Szuperegér (am. rajzfilmsor.) 16.00 Családi kötelek (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Forró nyomon 20.50 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 A Szuper csapat (am. sor.) 24.00 Magyarország holnap 0.30 Tények.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satöbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Nótaszó 11.30 Kuk@c 12.00 A zene titkai 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (br. sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár (japán rajzfilmsor.) 15.30 Szuperegér (am. rajzfilmsor.) 16.00 Családi kötelek (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Dáridó 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szeszélyes éjszakák 0.45 Sportszenzációk 1.15 Tények.

6.30 Könyvek könyve 6.55 Pizsamás banánok 7.30 Pufóka 7.55 Sandokan 8.35 Kutyavilág (rajzfilmek) 9.00 Partyzán 9.05 Mozivarázs 9.45 13 és 3/4 éves Adrien Mole titkos naplója (angol sor.) 10.30 Bajnokakadémia (ausztrál sor.) 11.00 Medison (kanadai sor.) 11.30 Top 10 12.00 Világjárók 12.30 Shingalanta (természetfilm-sor.) 13.00 Fő az étel! 13.05 A Duna (útfilm) 13.20 Családban marad (am. sor.) 13.45 Becéző szavak (am. film) 15.55 Kastélyszálló (osztrák sorozat) 16.45 Miért éppen Alaszka? (am. sor.) 17.35 Kaméleon (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Szerlem első látásra 20.00 Aier America (amerikai akciófilm) 22.00 Ló a vadászra (amerikai akciófilm) 23.50 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 0.20 Playboy (am. erotikus film).

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 7.35 Mohó úr és bölcs kisasszonyok 8.00 Cápali és Cápéti 8.35 Igazi szellemirtók 9.00 Huckleberry Finn (am. sor.) 10.00 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 10.45 Páratlan prédikátor (am. vígjáték) 12.30 Nótaszó 13.00 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.30 Hét x hét 14.00 A TV2 és a Discovery Channel bemutatja: Földön kívüli találkozások 14.50 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 15.40 Petrocelli (am. sor.) 16.30 A Szuper csapat (am. sor.) 17.30 Xena (am. sor.) 18.30 Tények 18.45 Napló 19.30 Szerlem első látásra! 20.00 Közkívánatra! 22.00 Gó! Gó! Gó!!! 23.00 Színkép 23.30 Kapi el! (zenés vígjáték) 0.50 Napló.

Programul RTL Klub RTL Klub mûsora

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (amerikai sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.55 Sweet Valley (am. sor.) 16.20 Az első csók (fr. sor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Mennyei örömök klubja (am. film) 22.20 Vészhelyzet (am. sor.) 23.10 Híradó 23.25 RTL Sport Klub 0.25 Dóra mozija (ism.) 0.55 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.55 Sweet Valley (am. sor.) 16.20 Az első csók (francia filmsor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.25 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Életvesztélyben 21.00 Neve: Senki (am. sor.) 21.50 MMM (Mi, Mennyei, Miért?) 22.50 Híradó 23.05 Zsaruzsenik (német sor.) 23.55 Kettős bevetés (német sor.) 0.45 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor., ism.) 12.05 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sorozat) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.55 Sweet Valley (am. sor.) 16.10 Az első csók (francia sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Cobra 11 (német sor.) 20.55 Brooklyn South (am. sor.) 21.45 Híradó 22.00 Kész átverés (ism.) 22.30 Albinó aligátor (am. thriller) 0.05 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sor. ism.) 12.05 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.55 Sweet Valley 16.20 Az első csók (fr. sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Hullámvasút (amerikai akciófilm) 22.00 Fekete vipera (angol sor.) 22.35 Megdöbbentő világ (riporterek klubja) 23.35 Híradó 23.50 MMM (ism.) 0.50 Fókusz (ism.).

6.30 Jó reggelt! 9.00 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 9.55 Rajzfilm Klub (ism.) 11.10 Klip Klub (ism.) 11.30 Az első csók (fr. sorozat, ism.) 12.05 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.55 Sweet Valley 16.20 Az első csók (fr. filmsorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. filmsorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Zsarulesen (amerikai akciófilm) 22.05 Híradó 22.20 RTL Night Klub 23.50 Fókusz (ism.) 0.20 Klip Klub (ism.).

7.00 Kölyöklklub 11.05 Úrapu (amerikai sorozat) 11.30 Enid Blython kalandfilmsorozat (amerikai sorozat) 12.00 Bibliái kalandok 12.30 Szézaam, táru! (magyar film) 13.00 Hírek 13.10 Folló vizet a kopaszra (magyar film) 14.50 Csőrre töltve 15.45 Bravo Tv (ifjúsági magazin) 17.30 Kedvenc (kisállat-tartók magazinja) 18.00 ZenEsz 18.30 Fókusz plusz 19.00 Híradó 19.30 Kész átverés (kandi kamera) 20.00 Nincs kettő négy nélkül (olasz vígjáték) 21.50 Embervadász (amerikai thriller) 23.55 Híradó 0.10 Kész átverés (ism.) 0.40 Fókusz plusz (ism.).

7.00 Kölyöklklub 11.05 Úrapu (amerikai sorozat) 11.30 Enid Blython kalandfilmsorozat (am. sor.) 12.00 A Dunánál... (nemzetiségi magazin) 12.30 Antenna 13.00 Hírek 13.10 Az állatok királynője (természetfilm) 14.05 Életvesztélyben (ism.) 15.00 Knight Rider (amerikai sorozat) 15.55 A párizsi diáklány (francia film) 17.45 RTL Klub Road Show 18.00 ZenEsz 18.30 Dóra mozija 19.00 Híradó 19.30 Csií! (szórakoztató műsor) 20.00 Komputer teniszcsopón (amerikai családi vígjáték) 21.35 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 22.10 Esti mesék 23.05 Híradó 23.20 Országgház (heti magazin) 23.50 Az állatok királynője (természetfilm, ism.).

Programul TV România A Román TV mûsora

11.00 TVR Info 11.05 Universul cunoaşterii (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dosare istoriei 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Scena 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Justiție militară 21.45 Jurnal de noapte 22.00 Repriza a treia 23.00 Înfinirea de la miezul nopții.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Credo (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 Info TVR 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Emisiune pentru persoane cu handicap 14.30 Arhive românești (R) 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Desene animate 16.30 In flagrant 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Telecinemateca. Fitzcarraldo 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Avocatul poporului 23.55 Dans în noapte.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Sensul tranziției (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Desene animate 16.30 Medicina pentru toți 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă săt-! mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Henric IV 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Un secol de cinema 23.25 Cultura în lume 23.50 Rock-Pop Bazar.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Pentru dv. ...doamnă (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dialog 14.30 Eclesias'98 15.00 Convingeri 16.00 Handbal masculin: România-Ucraina 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Rezultatele tragediei Super Loto 5/40 și Expres 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial: Freud 21.00 Reflecții rutiere 21.10 Cu ochi'n 4 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Dintre sute de catarge 23.00 Pariul Trio 23.05 Bank-Note 23.35 Magazin muzical-umoristic.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 De la lume adunate... 11.30 Convingeri 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dialog 14.30 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Portret în oglindă 16.30 Mapamond 17.00 Desene animate 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Film. Armata faraonului 21.00 Un glas și un nume: Maria Tănase 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 O seară la Corbeanca 23.00 Cinematograful de noapte: Diamantele.

6.00 Bună dimineața, de la ... Timișoara și de la București! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Tip-Top, Mini-Top! 9.05 Serial. Anna balerina 10.00 Film. 20 de dolari 11.30 Ordinea publică 12.00 A doua alfabetizare 12.30 Ecranul 13.00 Info-Magazin 13.30 Turnul Babel 15.30 Desene animate 15.55 Serial. SF Star Trec 16.45 Serial. Echipa de intervenție 17.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea la 16 ani 17.55 Teleenciclopedia '18.45 Săptămîna sportivă 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Serial. Cer întunecat 20.30 Mareți-e grădina! 21.30 TRV Info 21.35 Filmele secundului - Colecția Warner. Anna Karenina 23.05 Arema AS.

6.00 Bună dimineața de la București! 7.30 Lumină din lumină 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 9.00 Merg pe mîna ta! 9.45 Biserica satului 10.00 Viața satului 12.00 Tezură folclorică 13.00 Info-Magazin 13.30 Autograful săptămînii 14.00 Serial de călătorii 14.45 Super Gol Show 15.30 Desene animate 15.55 Fotbal: Petrolul-C.S.M. Reșița în etapa a 8-a a Diviziei A 17.55 Robingo 18.55 Doar o vorbă „săt-!” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 7 zile în România 20.00 Film. Viu sau mort 21.50 TVR Info 21.55 Pariul Trio 22.00 Serial. D.-na King, agent secret 22.50 Fotbal mondial 1998 23.20 Pop-show Nocturn.

Luni, 21 septembrie
Marți, 22 septembrie
Miercuri 23 septembrie
Joi, 24 septembrie
Vineri, 25 septembrie
Sîmbătă, 26 septembrie
Duminică, 27 septembrie

Regina Marii Britanii își descoperă o pasiune pentru fotbal

Regina Elisabeta a II-a a decis să deschidă în curând porțile palatului său echipelor engleză, scoțiană și jamaicană de fotbal, care au participat la Mondialele din 1998, ilustrând astfel, încă o dată, grija pentru supușii ei.

Jucătorii echipelor Angliei și Scoției, precum și internaționalii jamaicani care evoluează în campionatele britanice sînt invitați, împreună cu antrenorii lor, la o recepție programată pentru data de 29 octombrie.

Serviciul de presă al coroanei a explicat că regina nu va face nimic extraordinar, deoarece ea a mai invitat sportivi la Buckingham, la un ceai (de pildă, în toamna anului 1997, echipa neozelandeză de rugby).

Într-o țară unde balonul rotund este rege, inițiativa nu a trecut neobservată. Suverana s-a angajat, după decesul prințesei Diana, într-o intensă campanie de relații publice în încercarea de a-și convinge supușii de dorința ei de modernizare.

Viagra, un pericol pentru sănătate

Viagra, medicamentul-miracol folosit împotriva impotenței, ar putea provoca hemoragii pulmonare grave și infecții la vezica urinară la cei care au probleme cardiace sau renale. Pînă acum acest medicament era contraindicat celor care foloseau medicamente pe bază de nitrați. Dar de la centrul medical Cedars-Sinay, din California, s-a transmis că și alți bolnavi au suferit complicații după ce au început tratament cu mica pastilă albastră... Pînă acum în SUA au murit 69 de persoane care au folosit leacul cu pricina.

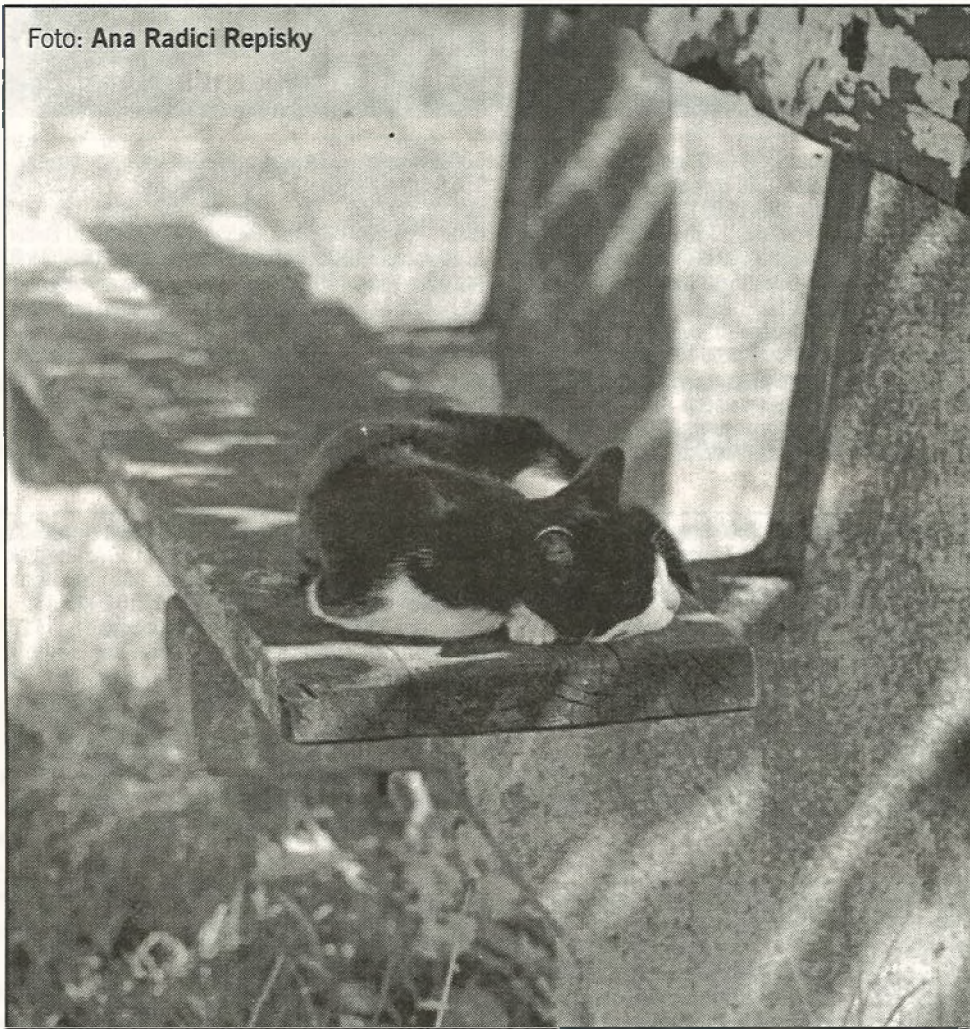
„Rezerve” uriașe de gheață, pe Lună

Oamenii de știință americani au descoperit pe lună „rezerve” uriașe de gheață, astfel încît, potrivit estimărilor specialiștilor, în regiunea polului nord și a polului sud selenar se află pînă la 6 miliarde de tone de gheață, cantitate care este de zece ori mai mare față de prognozele anterioare ale specialiștilor.

La această concluzie senzațională au ajuns oamenii de știință, analizînd informațiile transmise de balonul de sondaj interplanetar „Lunar Prospector”, care, începînd cu data de 11 ianuarie 1998 se află pe orbita de lîngă Lună.

Potrivit comunicatului de presă al NASA, există din ce în ce mai mulți factori care oferă posibilitatea să presupunem că gheața se află sub suprafața grundului lunar pe fundul craterelor, acolo unde nu pătrunde niciodată lumina solară.

Foto: Ana Radici Repisky

Un somn liniștit...

SPORT... SPORT... SPORT...

Forul european nu are intenția de a coopera cu inițiatorii Superligii europene

UEFA insistă că nu are nici un fel de intenție de a coopera cu inițiatorii așa-numitei Superligi europene.

Într-o declarație făcută duminică agenției Reuters, reluată de Rompres, o oficialitate a forului continental, Guido Tognoni, a precizat că afirmațiile reprezentanților societății Media Partners privind acordul UEFA de a trece în revistă proiectul companiei sînt cu totul neadevărate.

Secretarul general Gerhard Aigner a arătat cu claritate interlocutorilor de la Media Partners că UEFA își elaborează propriile planuri și nu are ne-

voie de sfaturile acestora privind dirijarea ligii europene, a spus Tognoni.

Oficialități ale UEFA s-au întrînit cu reprezentanți de la Media Partners – companie cu sediul la Milano, apropiată, se apreciază, magnatului italian Silvio Berlusconi – vineri la Geneva, după care societatea a emis un comunicat în care afirma: „UEFA a fost de acord să revizuiască planurile Ligii europene de fotbal, în consultare cu federațiile naționale”. Tognoni a declarat însă că nu a existat nici un acord de acest fel.

„Am consimțit să-i întrînim printr-un gest de curtoazie. Am ascultat prezentarea pe care au făcut-o, dar le-am spus că noi vom merge pe drumul nostru. Avem propriul nostru proiect, pe care îl vom dezvălui în momentul ales de noi. Nu avem, în mod cert, nici o altă întrînire programată cu ei”, a spus Tognoni.

UEFA, care va dezbate acest subiect important la reuniunea Comitetului său executiv de la Monte

Carlo, are intenția de a contracta planurile privind crearea Superligii prin lărgirea Ligii Campionilor la 32 de echipe și prin fuziunea competițiilor C2 și C3, amintește agenția France Presse.

Și Portugalia pentru Euro 2004

Guvernul portughez a aprobat în ședința Consiliului de Miniștri o rezoluție prin care se arată interesul național pentru candidatura Portugaliei la organizarea turneului final al Campionatului European de fotbal din anul 2004, garantînd o participare financiară a statului la renovarea sau construirea a 10 stadioane. Contribuția financiară a statului portughez este fixată la 15,1 miliarde escudos (84,8 milioane dolari). La organizarea Euro 2004, în afara Portugaliei, mai candidează Spania și, în comun, Austria și Ungaria.

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

21 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Emisiune religioasă preluată de la Radio Vocea Evangheliei 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.45 Repere din istoria românilor din Ungaria – serialul istoricului arădean, Eugen Glück 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 SEPTEMBRIE, MARȚI

– în timpul sesiunii parlamentare emisiunea nu este difuzată

23 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Personalități în universitate – rubrica Eleni Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanzpremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Lumea Femeilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii de Edda Ilyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Ce mai e nou la Liceul Românesc?... – relatează Edit Bordaș 11.20 Români din Voivodina – relatează Cornel Mata din Vrșeț 11.30 Buletin de

știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.48 Revista presei „Foaia românească” 11.50 Avanzpremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00 „Party Time” – emisiune muzicală pentru tineret 15.40 Locuri legendare – rubrica turistică a Recăi Cristian 15.55 Încheiere.

27 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămîinii) 15.20 Sinteză evenimentelor săptămîinii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debretin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avanzpremiera Ecranului nostru

Programul în limba română a Televiziunii Maghiare în această săptămîină se va prezenta cu un amplu reportaj realizat despre experiențele a celor patru ani de funcționare a autoguvernărilor minoritare române, care peste o lună își vor încheia primul ciclu electoral.

Realizator: Tiberiu Boca

FM 92,1 STEREO

RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30